

licentiam abbati exempto, ut eligi possit in episcopum, et transire possit ad ecclesiam sibi concessam. Communis, textu expresso in cap. *Si abbatem* 33, De election. in 6. (25. Id tamen non possunt alii legati sine speciali sibi concessa facultate. Communis, textu claro in cit. cap. *Si abbatem*. (26. Legati a latere possunt confirmare electiones episcoporum. Communis, textu expresso in cit. cap. *Si abbatem*, § Hujusmodi 36, De elect. in 6. (27. Id autem non possunt alii legati sine speciali sibi concessa facultate. Communis textu expresso in cit. cap. *Si abbatem* § Hujusmodi in fine, ibi: « Alii autem legati hoc nequeunt, nisi id eis a Sede ipsa (Apostolica) specialiter sit commissum. »

(28. Legati a latere possunt conferre beneficia quæ vacant tempore suæ legationis in provincia sibi concredita. Communis, textu expresso in cap. *Dilectus*, 6, De offic. legati, et cap. *Officii nostri* 1, cod. in vi, cum similibus. (29. Imo, spectato jure communi, legati a latere concurrunt cum quolibet ordinario suæ provinciæ in collatione beneficiorum, ita ut inter ipsos simul et Papam locus sit præventioni, c. *Si a Sede* 31, De præbend., in 6. Rota in una Assiensi Beneficii 9, Mart. 1587, cor. Orano, Glossa communiter recepta in cap. *Officii nostri* 1, De offic. legati, in 6, verb. Ampliori. (30. Id tamen sine speciali pontificia concessione nequeunt alii Legati. Communis, textu expresso in cit. cap. *Officii nostri* 1, De offic. legati, in 6. (31. Excipiuntur tamen legati missi, seu nuntii apostolici, qui ex facultatibus sibi concessis possunt conferre quæcunque beneficia, etiam reservata, dummodo non excedant valorem ducatorum 24. Rota part. xv, recent. dec. 24, num. 3. (32. Legati autem nati in sua provincia extra suam diocesim sine speciali pontificia concessione nequeunt ulla beneficia, utcunque minima, conferre. Communis, arg. cit. cap. *Officii nostri* 1, De offic. legati, in 6.

(33. Alia de iis, quæ possunt legati a latere, et nuntii apostolici circa collationem beneficiorum, vide verb. *Beneficia*, art. 5, a n. 10 usque ad 29. Et de iis, quæ non possunt, vide d. verb. *Beneficia*, cit. art. 5, a n. 51 usque ad 60.

(34. An autem legati a latere, et nuntii apostolici possint in sibi commissis provinciis conferre ordines, et approbare confessarios? Vide verb. *Approbatio*, art. 1, a n. 26 usque ad n. 38.

(35. Quibus adde sequentia tredecim dubia proposita, et resoluta in sacra congregat. Concilii 29 Februar. 1707, videlicet.

1. « An nuntius apostolicus apud Helvetios possit concedere facultatem audiendi confessiones personarum sæcularium, vel etiam regularium, imo et monialium in diocesi Comen. sine licentia, et approbatione ordinarii loci? »

2. « An idem nuntius, sacerdotibus non approbatis ad audiendas confessiones, concedere possit facultatem absolvendi in foro interno ab hæresi, censuris, » etc.

3. « An possit concedere facultatem generalem absolvendi a casibus ordinario reservatis, et quatenus affirmative. »

4. « An expediat adhiberi aliquod moderamen in hujusmodi facultatum communicatione, tam circa numerum, quam circa qualitates personales eorum quibus conferuntur? »

5. « An possit concedere suis commissariis, subditis diocesis Comen. facultatem eligendi sibi confessarium, etiam non approbatum ab ordinario? »

6. « An possit concedere licentiam retinendi, et legendi libros hæreticorum, seu alios quomodolibet prohibitos? »

7. « An commissarii nuntiaturæ accedere possint ad monasteria monialium, easque alloqui, etiam citra necessitatem officii, absque licentia ordinarii? »

8. « An iidem commissarii concedere possint aliis ad eos recurrentibus licentiam alloquendi moniales sine licentia ordinarii? »

9. « An dicti commissarii obligati ad residentiam ratione canonicatus, vel alterius beneficii, possint ab illa abesse pro negotiis commissariatus, et nihilominus lucrari distributiones, aliæque omnia emolumenta tanquam si essent præsentés? »

10. « An idem reverendissimus nuntius concedere possit dictis commissariis licentiam retinendi famulas, quamvis non annosas, cum derogatione quaruncunque ordinationum per ordinarios locorum quomodolibet factarum? »

11. « An concedere possit facultatem exorcizandi independentem ab ordinario? »

12. « An iidem commissarii concedere possint licentiam laborandi in diebus festis? »

13. « An commissarii nuntiaturæ punire possint etiam in prima instantia festorum violatores, blasphematores, aliosque contra Dei, et Sanctæ Sedis præcepta temere agentes? »

Die 26 Februarii 1707, propositis in sacra congregatione Concilii dictis tredecim dubiis; eadem sacra congregat. Concilii respondit ut infra.

Ad 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, Negative, Ad 4, provisum in 1, 2 et 3. Ad 6, ad congregationem Sancti Offic.

(36. Sic refert Ursaya tom. II, part. 1, discept. 31, ubi in fine adducit alia 16 dubia, quæ dicit non fuisse in eadem sacra congregatione Concilii proposita, et ea ipse, variis adductis, negative resolvit a n. 19 usque ad n. 92, unde videri possunt apud ipsum, qui post plurima solida fundamenta pro tali negativa resolutione adducta sub n. 93, sic præcise concludit: « Adversus quæ in universum non relevat asserere, quod S. R. E. cardinales legati a latere, et apostolicæ Sedis nuntii, uti ordinarii ordinariorum, possint in suis provinciis omnia ea, quæ episcopi possunt in eorum diocesis, et proinde cum illis possunt concurrere, eosque prævenire ex ratione, quia gerunt vices Apostolicæ Sedis, et Summi Pontificis personam re-

præsentant. Quia (sunt verba Pignatell. consultat. 187, n. 14, tom. IX) « hæc et similia non procedunt in iis, quæ a sacris canon. et sacr. conc. Trid. et Const. Apost. expresse proprio ordinario reservata sunt. »

(37. Nuntius apostolicus, si absque facultate sanctæ Sedis promoveat ad sacros ordines clericos suæ provinciæ, ipse, et ordinati incurrunt in pœnas impositas a sacro concil. Trident. cap. 8, sess. 22, *De reformat.* Sic sacra congregat. in Taurinens. 16 Apr. 1633, teste Bonfadino in Thesaur. Ecclesiast. dec., resol. 31, n. 4, et Barbosa Summa Apostolicar. decis., verb. *Nuntius apostolicus* n. 4. (38. Nuntius apostolicus non debet exercere divina in ecclesia archiepiscopi absque ejus licentia. Sac. Congreg. Rit. in Taurinens. 9 Mart. 1593, quam refert Sellius in Select. Canon., cap. 22, n. 3, et Barbosa loc. c., n. 2.

(39. Legati et nuntii apostolici non possunt pro se, vel pro suis consanguineis procurare a principibus, ad quos destinantur, favores, vel eis uti ad consequendas dignitates apud Sedem Apostolicam, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ reservatæ: Pius IV, constitu. 96, incipient. *Et si Romanum*. (40. Legati et nuntii apostolici non possunt procedere contra clericos nisi episcopo prius requisito et negligente; alias acta et processus nullius sunt valoris, et tenentur ad restitutionem, et damna. Conc. Trid. sess. 24, *De reformat.*, c. 20.

(41. Legato præsentem in civitate, episcopus non potest populo benedicere, nec uti mozzetta, vel rochetto discooperto; intra vero propriam ecclesiam potest, si ibi non sit præsens legatus, vel eo annuente. Sacra Congregat. Conc. in Perusina 2 Octob. 1601, quam refert Sellius loc. cit., cap. 2, n. 83, et Barbosa loc. c., verb. *Legatus*, n. 2. (42. Legato a latere præsentem, cæteri legati deponunt sua insignia, et suspenditur, pendente præsentia ipsius, exercitium potestatis eorum. Communis, textu expresso in c. *Volentes* 8, De officio legati.

(43. Legatus a latere potest cognoscere de causis contra exemptos; cap. *Si abbatem* 36, De elect. in 6, ibi: « Ei tamen ab alio, quam a nobis, vel ab Apostolicæ Sedis legato, si sit in provincia de latere nostro missus; » Barbosa lib. 1, Jur. ecclesiast. univers. c. 5, n. 77, cum plurimis aliis ibi citatis. Diana par. 1, tract. 2, res. 16. Donatus Prax. rerum regular., tom. I, tract. 13, qu. 9, n. 1, et alii passim.

(44. Alii autem legati non possunt de jure, sine speciali facultate pontificia in exemptos jurisdictionem exercere; cit. cap. *Si abbatem*; Barbosa loc. cit., n. 8. Diana loc. cit. Donat. loc. cit., cum aliis ibi ab ipsis adductis. Dicitur autem notanter « De jure sine speciali facultate Pontificia; » quia legati missi, seu nuntii apostolici jam solent talem facultatem a Sede Apostolica obtinere; unde ex Rota part. 11, recent. decis. 345, n. 14. Nuntius est iudex exemptorum, et potest alios iudices exemptis subdelegare.

(45. Legatos in sua provincia valde assis-

tit matrimonii: validum enim est matrimonium contractum coram ipso. Sic pluries declaravit sac. congr. Conc. et signanter in Nullius 4. Jul. 1602, ut in lib. x Decret., fol. 36, et in alia Nullius 3 Jun. 1628, ut in l. xiii. Decret., fol. 467, et in dub. Jurisdict. 22 Mart. 1681, ut in lib. xxxi, Decret. fol. 363, apud Ursayam tom. I, part. II, discept. 2, n. 156, ubi plures cit. doctores, et tenent alii passim.

(46. Legati et nuntii apostolici possunt subditis suæ legationis, et nuntiaturæ pro quocumque opere pio concedere centum, et plurium dierum indulgentiam, attamen semper minus, quam annum. Pro templo autem, seu capella, possunt concedere indulgentiam 7 annorum, et 7 quadragenarum pro illis, qui confessi communicaverint, et in eo loco de more oraverint ad intentionem ecclesiæ. Vide verb. *Indulgentia*, art. 2, n. 22. (47. Et tales indulgentiæ concessæ a legatis et nuntiis sunt perpetuæ, et durant etiam legatione et nuntiatura finita, et post mortem concedentis; Barbosa lib. 1, Juris ecclesiast. univers. cap. 5, n. 86, cum plurimis ibi citatis.

(48. Legatus et nuntius absque speciali facultate apostolica non habet auctoritatem extrahendi a loco immuni, nec consignandi reum curiæ sæculari. Sac. congreg. Immunitatis in Bononien. 17 Aug. 1630, lib. II, Decret. Pauluc., pag. 53. Quare eminentissimus legatus extrahere faciens homicidas ab ecclesia, mandat reponi. sac. congr. Imun. in Ferrariens. 29 Decemb. 1635, lib. Scripturar. veterum, p. 77. Eminentissimo legato petenti facultatem a Sanctissimo procedendi contra sacerdotem indicatum, ut mandantem occisionem, Sac. Congreg. respondit non expedire. Ead. Sac. Cong. in Bononien. 15 Jun. 1688, lib. 1, Decret. Mart., pag. 303.

(49. Legatus et nuntius apostolicus absque speciali facultate apostolica nequit absolvere ab excommunicatione ob violatam immunitatem ecclesiasticam; unde absolutio concessa ab eminentissimo legato sine facultate apostolica non suffragatur; et injungitur episcopo, ut denuo absolvat auctoritate sacræ congregationis. Ead. sacra congregat. Immunit. in Papiens. 11 Jul. 1676, lib. 1, Decret. Altov., pag. 1302.

(50. Legatus duarum, vel plurium provinciarum, potest in una jurisdictionem exercere de negotiis, et causis alterius. Communis, textu expresso in cap. *Novit ille* 7, De officio legati. (51. Legati Papæ statuta durant etiam finita legatione. Communis, textu expresso in cap. *Nemini* 10, De officio legati.

(52. Legati jurisdictio, seu officium cessat quatuor modis, ut observat Glossa communiter recepta in cap. *Præsenti* 3, De officio legati in 6, verb. *fnitur*. Primo per mortem ipsius legati, si legatio fuit personalis. Secundo per expletum sibi præfixum tempus, si legatus fuit destinatus ad terminatur tantum tempus; arg. cap. De causis 4, De offic. delegati. Tertio per egressum ipsius a

provincia, seu provinciis sibi commissis animo non redeundi arg. cap. *Nemini* 10, De offic. legati (33. Quarto per ejusdem legati revocationem a Papa factam. Dummodo tamen talis revocatio fuerit jam ipsi legato intimata, alias dum legatus ipsam revocationem ignorat, perseverat ejus jurisdictio et valida sunt quæ interim gerit, arg. cap. *Audita* 4, vers. *Quia tamen*. De restit. spol.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(54. De legato quæri solet, an ei asserenti munitum se specialiter a S. Sede esse quibusdam facultatibus, credendum sit?

(55. Affirmavit Rota in Polocen. Bonorum 21 Jun. 1726, § Porro, coram bon. mem. Cornel. et 7 Febr. 1729, § 9, et plur. sequent. coram clar. mem. Aldovrand. et 14 Maii 1731, § 6 et seq., coram bon. mem. Vicecom.

(56. Negasse autem videtur idem supremum tribunal in Nullius. seu Piscien. Beneficii 5 Mart. 1719, § 7, coram, bon. mem. Gama-ches, in Salamantina Beneficii 19 Jun. 1744, § eodem, et 24 Jan. 1746, § Pariter, coram clar. mem. Millin. et in Hildesimen. Manu- tensionis 17 Mart. 1749, § 19, et 4 Jul. ejusdem anni 1749, § 3, coram Eminentiss. Elephantus.

(57. Non male autem cardinalis Petra in Comment. ad Const. Apostol., const. 3 Alexandri III, sect. 2, n. 12 et sequent. — « Ego vero (inquit) in hoc distinguendum puto, aut agitur de re, quæ non sit directa in præjudicium tertii, etsi generaliter influat, et agatur de actu, qui generaliter concedi solet legatis, et tunc debet eisdem cre-

LEGISLATOR.

Vide verb. *LEX*, art. 2, per tot., et art. 3, a n. 13 ad 23.

LEGITIMA.

SUMMARIUM.

1. Legitima quid sit? — 2. Legitima quomodo, et quanta debeatur liberis, seu descendenti- bus? — 3. In descendenti-um numero computandi sunt etiam qui hæreditati renuntiarunt, seu religionem incapem bonorum professi sunt. — 4. Non computandi tamen sunt in tali numero, qui legitime sunt exheredati, nec qui religionem incapem bonorum professi sunt. — 5. Liberi immediati de legitima participant in capita; nepotes autem, si plures sint filii unius ex liberis, tanquam unius patris personam repræsentantes, etiam unius tantum portionem participant in stirpem. Et si unicus sit nepos filius alterius liberi, tantum participat ex se solo, ac omnes illi plures simul. — 6. Si autem, nullis exstantibus liberis testatoris, exstant plures nepotes omnis filii unius solius liberi præmortui, tunc omnes isti nepotes succedunt in capita, et faciunt tantum numerum ad computandam legitimam, ac si essent immediati filii testatoris. — 7. Si vero nulli exstantibus liberis testatoris, plures exstant nepotes filii non unius tantum, sed diversorum liberorum dicti testatoris, tunc omnes isti nepotes non succedunt in capita, sed in stirpem, et quantitas eorum legitime metienda est a quantitate suorum genitorum. — 8. In solo defectu descendenti-um debetur legitima ipsa ascendenti- bus, et talis legitima debita ascendenti- bus universaliter est *triens*. — 9. Fra-

di, quia eo ipso quod legatus est a latere, habet ea omnia, quæ de jure, vel consuetudine illi debentur, etsi consequenter jus alterius lædatur, quia est præjudicium consequens actui necessario. Si vero actus, quem præstat, non sit a jure permissus legatis, et insuper agatur de re alteri præjudiciali, tunc debet ostendere facultates, quia vere non agit uti legatus, sed potius uti specialem facultatem exercens, quæ non præsumitur. » Confer etiam Fagnan. in capit. *Cum in jure*, n. 49 et 50, De offic. et potest. jud. delegat.

ADDITIONES CASINENSES.

Idem sonat legatus, quod *apostolus* et *missus*, dictique sunt legati pontificii, qui mandatas Sedis Apostolicæ vices obire consueverunt, a Romanis Pontificibus vel missi ut conciliis præsiderent; vel ut defensores Patrimoni divi Petri, Ecclesiæ Romanæ essent; vel uti apud reges, magnosque principes Ecclesiæ universalis negotia procurarent; vel ut consecrationes episcoporum, aliaque Sedi Romanæ reservata negotia peragerent in longinquis præsertim occidentalibus regionibus insigniores episcopi, Pontificio vicariatu adaucti, modo personaliter, quoad vel ipsi viverent, vel pontificibus legantibus libuisset; modo realiter ob perpetuam eorumdem sedibus adnexam legationis prærogativam, ut ex cap. *Officii nostri* 1, De offic. leg., in 6. Legatorum hinc alii *nati*, aliique *facti*, seu missi nuncupati fuerunt, ut late apud Lucium nostrum in hoc articulo. Cæterum de hoc argumento iterum sub v. *Nuntius* agemus.

tribus et sororibus nunquam debetur legitima, nisi in casu, quo instituitur turpis persona. — 10. Fratrum et sororum legitima in tali casu esset quarta pars illius, quod ab intestato accepissent. — 11. Legitima debetur ex solis bonis propriis testatoris, deducto prius ære alieno et expensa funeris. — 12. Legitima debetur ex omnibus et singulis bonis ita ut non sit in libertate hæredis universalis eam tradere in rebus sibi benevisis, ut in numerata pecunia, nisi, etc. — 13. Pro deducenda legitima computari debent, non solum bona post mortem testatoris, deducto ære alieno, et expensa funerum, exstantia, sed etiam illa, quæ hæredes necessarii in vivis jam receperunt, sive per modum dotis, sive per donationem et hujusmodi, nisi testator contrarium expresse statuerit. — 14. Excipiuntur tamen expensæ factæ a parentibus in educandis liberis, seu studiorum, vel opificii, aut artis addiscendæ causa. — 15. Legitima debetur filiis non solum ex bonis patris, sed etiam ex bonis matris. — 16. Tam ex bonis dotalibus, quam ex extradotalibus libera ab omni onere. — 17. Legitima de omnibus bonis parentum est debita filius de jure naturæ. — 18. Legitima debetur etiam filio legitimo. — 19. Legitima de omnibus bonis non solum debetur filio, sed etiam nepoti, et nepti ex bonis avi, vel avix, non existente tamen eorum patre et matre. — 20. Legitima liberis, et parentibus relinqui debet titulo

institutionis, seu hæredis, adeo ut si alicui relinqueretur alio titulo, posset is testamentum, quoad hæredis institutionem, dicere nullum. — 21. Si alicui descendenti, aut ascendenti relinqueretur pro legitima minor portio, quam supra assignata, competit ei actio ad petendum complementum legitime, quæ actio durat ei usque ad triginta annos. — 22. Si autem sine justa exheredandi causa non solum minor portio, quam assignata, sed nulla relinqueretur pro legitima, testamentum ipso jure est nullum, quoad extranei hæredis institutionem, non item quoad legata, commissa, et hujusmodi. — 23. Si vero legitima causa exheredationis sit testamento inserta, sed ab hærede instituto probari non possit, tunc competit hæredi necessario querela inofficiosi testamenti, per quam poterit evacuare testamentum, quoad extranei institutionem, sed necessario absolvenda intra quinquennium. — 24. Legitimæ supplementum peti potest, etiamsi pater aliquid reliquerit filio, vel filix pro legitima cum expressa prohibitione, ut nihil aliud possit petere. — 25. Legitima debita hæredibus necessariis debet relinqui sine ullo onere, aut gravamine, alioquin apposita onera et gravamina, habentur pro non appositis. — 26. Legitima debetur filiis statim post obitum patris. — 27. Legitima debetur statim a die obitus patris seu testatoris, una cum fructibus. — 28. Legitima sicut debetur descendenti- bus una cum fructibus a die mortis, ita etiam debetur ascendenti- bus. — 29. Fructus ex legitima debentur, quando hæreditas consistit in s. habilibus, aliisque bonis fructiferis, licet legitima relinqueretur in quantitate. — 30. Hujusmodi fructus ubi debentur, taxantur ad rationem quinque pro centenario, et anno. — 31. Legitima debetur statim non solum a die mortis naturalis, sed etiam a die mortis civilis, unde debetur filio, vel patri statim emissa monachi professione, non expectata

(1. Legitima est portio illa hæreditaria, quæ necessariis hæredibus, scilicet, liberis, nepotibus, et aliis descendenti- bus (iisque deficientibus) ascendenti- bus in testamento necessario relinqui debet. Communissima. (2. Legitima hoc modo debetur liberis, quod si non sint plures quam quatuor, legitima inter eos dividenda erit *triens*, seu tertia pars totius hæreditatis relicte, deductis prius expensis funerum, et ære alieno, computanda; si autem sint quinque aut plures, legitima inter eos dividenda erit *semis*, seu media pars totius hæreditatis, ut supra inter eos æqualiter dividenda. Nov. 18, cap. 1, et Authent. *Novissima*, quod De inoffic. testam. ibi: « Novissima lege cautum est, ut si quatuor sunt filii, vel pauciores ex substantia deficientis *triens*; si plures sint, *semis* debeatur, etc., ex æquo scilicet inter eos dividenda. » De aliis autem partibus extra legitimam parens potest disponere ad suum arbitrium, unde dantur sequentes versus.

Quatuor, aut infra dant natis jura trientem :
Semissem vero dant natis quinque vel ultra :
Arbitrium sequitur substantia cætera patris.

(3. In supradicto descendenti-um numero computandi sunt etiam, qui hæreditati renuntiarunt, seu religionem incapem bonorum professi sunt. Tunc enim monachus jus petendi legitimam transmisit ad monasterium : Menoch. consil. 77, n. 8. Castrens. consil. 34. *Ego Paulus*, ad fin. n. 4, lib. 1. Boer. dec. 230, n. 4. Gratian. Discept. fo-

morte naturali, etiamsi agatur de monasterio in communi bonorum. — 52. Legitima debetur etiam matri a d. e. missæ professionis filii et filix. — 53. Si vero mater, et pater tempore professionis ad secundas nuptias convolaverint, legitimam acquirere non possunt, nisi quoad simplicem usufructum, non autem quoad proprietatem. — 54. Intellige tamen in casu, quo adhuc existant filii primi matrimonii; secus autem si sint præmortui, et amplius non existant, nec descendentes ex ipsis. — 55. Si vero præmortuis filiis, existant adhuc nepotes, et alii descendentes, proprietatis talis legitima erit servanda pro ipsis. — 56. Quoad monasterium tenetur solvere legitimam filiis patris professi debet eam tradere, etiamsi filii præcedant patri, cum jus exigendi legitimam transmittatur ad ejus hæredes, etiamsi non fuerit petita. — 57. Imo transit ad hæredes etiam extraneos, quævis filius in vita legitimam, vel supplementum non petierit. — 58. Quomodo hoc jus petendi legitimam etiam filius monachus transmittit ad monasterium, quamvis ignoraverit. — 59. Legitima non debetur, nec peti potest a filio, viventibus adhuc parentibus. — 40. Et hoc procedit etiam respectu nepotis in bonis avi. — 41. Quamvis autem filio non deleatur legitima ante obitum patris, potest tamen a patre vivente persolvi; dummodo intervenat consensus filii. — 42. Quo casu si legitimam filius acceptavit in vita patris, amplius reclamare non potest, etiamsi augeantur postea facultates paternæ. — 43. Legitima sicuti non debetur filiis ex bonis parentum adhuc viventium; ita non debetur parentibus ex bonis filiorum pariter viventium. — 44. In casu autem, quo pater in vita dissimulat bona sua, posset cogi ad assignandam legitimam filio : et in simili casu posset cogi filius ad assignandam legitimam patri. — 45 ad 52. Additiones ex aliena manu.

rens. cap. 26, n. 13, tom. II. Pannimoll. part. tertia posthum. dec. 151, adnot. 7, n. 43, et alii. (4. Non computandi tamen sunt in tali numero, qui legitime sunt exheredati ex aliqua ex quatuordecim causis legitimis exheredandi assignatis, sub verb. *Exhereditatio*, a n. 10, nec qui religionem bonorum incapem professi sunt : cum tales sint omnimode incapaces, et ratione personæ, et ratione monasterii, ut de se patet.

(5. Liberi immediati de illa portione legitima participant in capita; nepotes autem, si plures sint filii unius ex liberis, tanquam unius partis personam repræsentantes, etiam unius tantum portionem participant in stirpem, et si unus sit nepos filius alterius liberi, tantum participat, ac omnes illi plures, id est si ex tribus, verbi gratia, liberis testatoris unus solus superstes existat, et alii duo præmortui sint, remanente unico solo filio ex uno duorum præmortuorum, et quinque remanentibus ex alio, tunc una tertia pars *triensis*, seu tertiæ partis totius hæreditatis testatoris, quæ erat legitima pro tribus suis filiis, debetur suo filio superstiti. Et altera tertia pars debetur illi unico filio relicto ab uno duorum præmortuorum, et alia tertia pars debetur quinque illis relictis ex altero. Unde, ut vides, cum isti quinque repræsentent solum unius partis personam, solum tantum de legitima acquirunt inter omnes, ac ille unicus, qui de se solo unam etiam repræsentat personam æque bene, ac omnes